

Rollen van raadsleden bij een regionale energiestrategie

Wat zijn de rollen van raadsleden bij het opstellen van een regionale energiestrategie (RES) en hoe kunnen zij deze vervullen?

Volksvertegenwoordigende rol

Wat houdt de volksvertegenwoordigende rol in?

De raad vertegenwoordigt de gehele bevolking van een gemeente.

Wat zijn belangrijke vragen die raadsleden zich kunnen stellen bij het vertegenwoordigen van inwoners?

- Hoe willen we als raad inwoners en belanghebbenden vertegenwoordigen en betrekken bij de RES?
- Hoe vormen we ons als raad een beeld van de wensen en opvattingen van inwoners die zich niet laten horen?
- Hoe zorgen we als raad dat inwoners goede informatie krijgen over wat de RES voor hen betekent?
- Hoe zorgen we als raad dat we alle (boven)lokale belangen goed afwegen, samen met collega's in de regio?

Wat zijn voorbeelden van volksvertegenwoordiging bij het opstellen van een RES?

Besturen namens de bevolking

- Vertolken van opvattingen en emoties van inwoners in formele en informele RES-overleggen.
- Afwegen van lokale én regionale belangen in commissie- en raadsvergaderingen over de RES.
- Vormen van coalities met provincie(s) en regiogemeenten bij het nemen van besluiten over de RES.
- Uitdragen van collectief genomen besluiten over de RES via lokale media en via eigen kanalen zoals sociale media.

Verbinden met de samenleving

- (Laten) organiseren van bijeenkomsten om meningen van belanghebbenden te horen over de RES.
- Werkbezoeken afleggen, zoals bij energiecoöperaties en mogelijke gebieden voor windmolens.
- Zich openstellen voor vragen, klachten en ideeën van inwoners over de RES en terugkoppelen van vervolgcities.
- Bij het college afdwingen van burgerparticipatie bij het opstellen van een RES.

Kaderstellende rol

Wat houdt de kaderstellende rol in?

De raad stelt algemene kaders vast, waarbinnen het college van burgemeester en wethouders kan bewegen.

Wat zijn belangrijke vragen die raadsleden zich kunnen stellen bij het formuleren van kaders?

- Hoe sturend willen we dat de gemeente is in het RES-netwerk en wat betekent dit voor onze rol als raad?
- Hoeveel ruimte willen we als raad laten aan het college, professionals en inwoners?
- Willen we als raad vooral op de inhoud van de RES sturen of meer op het proces van de totstandkoming?
- Nemen we als raad zelf initiatieven voor het stellen van kaders of wachten we af waar het college mee komt?
- Welke maatschappelijke doelen willen we dat er in de RES komen naast elektriciteit en warmte?
- Welke bestuurlijke taken en bevoegdheden willen we als raad regionaal organiseren en welke lokaal?
- Willen we extra energie opwekken voor andere gemeenten of regio's en zo ja, onder welke voorwaarden?

Wat zijn voorbeelden van kaders bij het opstellen van een RES?

Beleidsinhoud

- Kaders voor het lokale en regionale ambitieniveau op het gebied van duurzame elektriciteit en warmte.
- Kaders voor het opwekken van elektriciteit, zoals hoe inwoners financieel profiteren van energieprojecten.
- Kaders voor ruimtelijke ordening, zoals zuinig en meervoudig ruimtegebruik.
- Kaders voor de inzet van het college in VNG-verband, zoals over de landelijke verdeelmethode.

Organisatie

- Kaders voor wie te betrekken bij het vormen van de RES en op welke manier, zoals via een stuurgroep of denksessies.
- Kaders voor de wijze en/of momenten waarop raadsleden informatie krijgen over de voortgang van de RES.
- Kaders voor het tijdpad voor het opstellen van de RES (en de relatie met het landelijk tijdpad).
- Kaders voor het budget dat de raad beschikbaar stelt voor het opstellen en uitvoeren van een RES.

Besluitvorming

- Kaders voor de rol van de raad bij het besluiten over de startnotitie, de concept-RES en de definitieve RES.
- Kaders voor de wijze waarop gemeenten afzonderlijk én in de regio overleggen en besluiten.
- Kaders voor (het expliciteren van) de beleidsruimte die raadsleden hebben voor lokale en/of regionale keuzes.
- Kaders voor de wijze waarop onze gemeente omgaat met andere decentrale overheden in geval van conflicten.
- Kaders voor hoe de inhoud van de RES te verankeren in formeel beleid zoals in een Omgevingsvisie en/of -plan.
- Kaders voor hoe te besluiten over duurzame projecten die lopen of starten voordat de RES is vastgesteld.

Participatie

- Kaders voor hoe en met welk doel inwoners en andere belanghebbenden te betrekken bij het opstellen van de RES.
- Kaders voor de informatievoorziening aan inwoners en andere belanghebbenden over de RES.

Controlerende rol

Wat houdt de controlerende rol in?

De raad controleert of het beleid en de taakuitvoering van het college past binnen de kaders van de raad.

Wat zijn belangrijke vragen die raadsleden zich kunnen stellen bij het controleren?

- Gaan we als raad zelf informatie inwinnen (eventueel buiten het college) of wachten we rapportages af?
- Hoe werken we als raad samen met andere volksvertegenwoordigers in de regio (in onze controlerende rol)?
- Hoe krijgen we als raad inzicht in de verschillende belangen die spelen bij de RES?
- Hoe kan onze griffie de raad het beste ondersteunen en hoe benutten we andere (landelijke) kennis en hulp?

Wat zijn voorbeelden van controles bij het opstellen bij een RES?

Beleidsinhoud

- Controle van de inhoud van de RES aan de vastgestelde beleidsinhoudelijke kaders.
- Controle van de inhoud van de RES aan de eigen (partij)politieke voorkeuren en wensen van de achterban.

Taakuitvoering college

- Controle of het college werkt binnen eerder vastgestelde uitvoeringskaders, zoals voor geld en participatie.
- Controle of de RES doeltreffend, doelmatig en rechtmatig tot stand komt.

Over deze kaart

Deze kaart geeft een overzicht van de rollen die gemeenteraadsleden hebben bij het opstellen van een regionale energiestrategie (RES). Ook geeft de kaart voorbeelden en hulppragen voor het invullen van deze rollen. Gemeenten, provincies en waterschappen hebben vanuit het ontwerp-Klimaatakkoord de verantwoordelijkheid om in hun regio

energiestrategieën op te stellen. Nederland is hiertoe opgedeeld in dertig regio's, op initiatief van gemeenten (via VNG), provincies (via IPO) en waterschappen (via UvW). Wat een RES precies inhoudt, staat op een aparte kaart. Deze kaart is gemaakt op basis van literatuur en drie denksessies met deskundigen. Wij danken allen voor hun denkwerk.